

TUPI, LAURA: Depressiiviset oireet ja valtimotautien riskitekijät
perusterveydenhuollon väestössä

Syventävien opintojen kirjallinen työ, 24 s.
Yleislääketiede
Kesäkuu 2018

Depressio ja valtimotaudit ovat kansanterveydellisesti merkittäviä sairauksia, joista aiheutuu merkittävä tautitaakka. Ne lisäävät kuolleisuutta ja aiheuttavat yhteiskunnalle mittavia kustannuksia. Tutkielman tarkoituksena oli selvittää valtimotautien riskitekijöiden ja depression välisiä yhteyksiä perusterveydenhuollon väestössä kirjallisuuskatsauksen ja oman aineiston analyysin pohjalta.

Aineistona käytettiin Kokemäenjokilaakson valtimotautien ehkäisyprojektiin (Valtimo-projekti) kerättyä aineistoa. Elokuusta 2005 syyskuuhun 2007 45-70 vuotiaille harjavaltalaisille ja kokemäkeläisille (n=6013) lähetettiin postitse osallistumiskutsu Valtimo-projektiin. Liitteenä kutsukirjeessä oli mittanauha, kyselykaavake, jossa kartoitettiin valtimotautien riskitekijöitä, sekä tyypin 2 diabeteksen riskiä mittaava lomake. Tutkimukseen vastanneista aineiston ulkopuolelle jäivät henkilöt, joilla oli jo todettu valtimotauti, tyypin 2 diabetes sekä ne, joilla ei todettu mitään valtimotautien riskitekijöitä. Tutkimukseen valittiin ne, joilla todettiin jokin valtimotautien riskitekijä: suurentunut vyötärön ympärysmittä, käytössä oleva verenpainelääkitys tai kohonnut verenpaine, aiempi raskaudenaikainen diabetes tai hypertensio, suvussa esiintyvä riskitekijä (sepelvaltimotauti, sydäninfarkti tai aivoinfarkti) tai FINDRISC-pisteet ≥ 12 harjavaltalaisilla ja ≥ 15 kokemäkeläisillä. Riskiryhmään kuuluville järjestettiin sairaanhoitajan käynti, johon osallistui 2752 tutkittavaa. Tällöin mitattiin verenpaine, paino, vyötärön ympärysmittä, plasman lipidit ja tehtiin sokerirasituskoet. Käynnillä tutkittavat saivat elämäntapaohjeita valtimotautien riskin pienentämiseksi jatkossa. Lisäksi tutkittavat täyttivät Beckin depressioseulan. Tämän tutkielman aineistoon valittiin ne henkilöt, jotka täyttivät Beckin depressioseulan adekvaatisti (n=2709).

Kirjallisuuskatsaus toteutettiin Pubmed-haun avulla. Artikkelien valinnan poissulkukriteerinä oli, että tutkittavilla ei saanut esiintyä todettua kardiovaskulaarisairautta, metabolista oireyhtymää tai diabetesta. Tutkittavan aineiston tuli olla perusterveydenhuollon väestöstä.

Tutkimusaineistossamme depressiiviset oireet olivat yleisempiä naisilla ja muutoin kuin parisuhteessa elävillä. Depressiiviset potilaat olivat keskimäärin lihavampia ja vapaa-ajan liikunta oli heillä vähäisempää. Alkoholin haitallinen käyttö ja tupakointi olivat yleisempiä depressiivisillä. Löydökset olivat pitkälti linjassa kirjallisuuskatsauksen artikkelien kanssa.

Avainsanat: depressio, valtimotaudit, perusterveydenhuolto